

2
1116 E. 72nd St.
630-44-170
dobivate...
S NARODA
NARAVNOST NA DOM
amili sobot, nedelj in praznikov
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

POZOR, NAROČNIKI...
Naročnikom namenjamo, da več ne pošiljamo potrdil za poslano naročnino. Zadržite potrdilo poleg naslova na listu—do katerega dne, meseca in leta je naročnina plačana.
Uprava

Tel. CHelsea 3-1242

No. 246 — Štev. 246 — VOLUME LIII—LETNIK LIII NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 20, 1945 — ČETRTEK, 20. DECEMBRA, 1945

BYRNES, BEVIN PRI STALINU

Ministrski predsednik Josip Stalin, ki se je po dolgih počitnicah ravnokar vrnil v Moskvo, je sprejel ameriškega državnega tajnika James F. Byrnesa in angleškega vnanjega ministra Ernesta Bevin. — O Stalinu se poroča, da je zdrav in spočit.

Byrnes in Bevin sta v Moskvi na konferenci s sovjetskim vnanjim komisarjem Vjačeslavom M. Molotovom o mnogih svetovnih vprašanjih razpravljala. Včeraj so imeli četrto sejo, ki je trajala eno uro in 15 minut.

Peta seja bo danes, toda kaže, da bo tudi kratka, kajti Molotov je razposlal vabila za diplomatski sprejem ob 6. zvečer.

V Washingtonu je bilo naznanjeno, da so vodilni člani senatnega odbora za vnanje zadeve naročili Byrnesu, predno je odpotoval v Moskvo, da mora Rusija odpreti svoje laboratorije za svojo atomsko bombo in tovarne mednarodnemu nadzorstvu, predno bo Rusom kaj natančnejšega povedal o naši atomski bombi.

Ameriški poslanik W. Averell Harriman, ki je bil navzoč pri Byrnesovem sestanku s Stalinom, je rekel, da Stalin zgleda zelo dobro.

Harriman ni povedal o čem sta govorila Stalin in Byrnes, toda razgovarjala sta se pol-druge uro.

Za Byrnesom sta obiskala Stalina angleški vnanji minister Ernest Bevin in angleški poslanik sir Archibald Clark Kerr.

Dolg in obilen banket, ki ga je priredil vnanji komisar Molotov, je zelo skrajšal včerajšnjo konferenco.

O čem so včeraj razpravljali trije vnanji ministri, ni bilo objavljeno, toda iz nekakega vira je prišla vest, da se vedno "preiskujejo" temeljna vprašanja, ki bodo prišla na dnevni red.

MIN. DE GASPERI HINAVSKO ZAVIJA

Kot pravi poročilo iz Rima, je novi italijanski ministrski predsednik Alcide de Gasperi na svoji prvi tiskovni konferenci rekel, da se je Italija skušala naravnost pogajati z Jugoslavijo glede Julijske Benetice, da pa je pred dvema tednoma Jugoslavija nenadoma postala hladna, v sled česar je bila namerna opuščen.

V zavezniških krogih je bilo potrjeno, da se je Italija v resnici prizadevala neodvisno pogajati z Jugoslavijo brez kakakega posredovanja zavezniške komisije. Toda ministrski predsednik de Gasperi je rekel, da mu ni znano, ako je maršal Tito zaradi notranjih ali vnanjih vzrokov premenil svoje stališče.

To vprašanje je prišlo na površje, ko je bil de Gasperi vprašan, da naj pove svoje mnenje o govoru maršala Tita v Beogradu. De Gasperi se je izognil pravnemu odgovoru ter rekel, da sedaj ni več pravilno trdit, da je Italija fašistična. Rekel je, da bi mogel biti Test prijateljski stik med dvema narodoma, mesto nevarnega prepada.

Give More Than Thanks

Tekom banketa je Molotov napil svojima gostoma, njunim poslanikom in drugim Amerikancem in Angležem, ki so bili navzoči. V odgovor sta Byrnes in Bevin nazdravila sovjetskemu vnanjemu komisarju in Stalinu.

Napitnice so bile tudi izrečene predsedniku Trumanu in angleškemu ministrskemu predsedniku Attleu.

Tekom dopoldneva se je pri Bevinu zglasil kitajski poslanik Fu Pingseung, ki je Byrnesa obiskal že v pondeljek.

Pred včerajšnjo sejo sta Byrnes in Bevin govorila s svojimi iranskimi svetovalci, iz česar je mogoče sklepati, da trije vnanji ministri natančno opazujejo, kaj se godi v Iranu, da je bila postavljena nova republika Azerbajdžan, da je v Iranu še vedno ameriško angleško in rusko vojsko in da bodo o tem tudi razpravljali.

Zgodaj dopoldne je bil tajnik Byrnes v razgovoru s francoskim poslanikom generalom Georges Catroux.

Kot pravi poročilo iz Washingtona državni tajnik Byrnes redno pošilja predsedniku Trumanu poročila o razgovorih na konferenci treh vnanjih ministrov.

Neko poročilo iz Moskve naznanja, da se je državni tajnik Byrnes že naučil nekaj ruskih izrazov ter po kaki debati, ki je bila uspešno zaključena, pravi "Ja soglasen", mesto "I agree." — Zna že tudi reči "njet", mesto "no". Ve tudi, kaj pomeni "horosho" in kadar Molotov pravi "okey", pravi Byrnes "horosho."

Mrs. Roosevelt članica UNO sveta

Predsednik Truman je včeraj imenoval kot zastopnico Združenih držav v generalnem zboru Združenih narodov Mrs. Eleanor Roosevelt ter senatorja Toma Connally, senatorja Arthur Vandenberg in Edwarda R. Stettinusa, bivšega državnega tajnika.

United Press poroča, da je senat dokončal kongresno postavbo za dejansko vdeležbo Združenih držav v UNO.

Predsednik Truman je v svojem poročilu na senat rekel, da bo državni tajnik James F. Byrnes prisostoval otvoritveni seji prihodnjega meseca v Londonu kot starejši član ameriške delegacije.

Predsednik Truman je Stettinusa tudi imenoval za zastopnika Združenih držav v Svetu Združenih narodov s čimov poslanika. Stettinus bo zastopal Združene države v U. N. O. v odsotnosti predsednika Truman in državnega tajnika.

Truman zopet farmer

Predsednik Truman je v Jefferson City, Mo., vložil prošnjo za leto 1946 avtomobilsko ploščo št. 1 in je za svoj poklic navedel farmer.

Prošnjo je izpolnil sicer predsednikov tajnik, toda besedo farmer je predsednik sam lastnoročno zapisal.

ANGLEŠKI IZDAJALEC OBEŠEN

John Amery, zlomljen na duhu in telesu, je bil včeraj obešen v Wadsworth kaznilnici, ker je tekom vojne po radio razglašal nacijsko propagando in je s tem izdal svojo domovino.

Predno je šel Amery pod vislico, se je še spravil s svojim odličnim očetom Leopoldom S. Amery, ki je bil minister v Churchillovem vojnem kabinetu.

Amery je priznal svojo krivdo 28. novembra za vsak govor po radio iz Nemčije tekom vojne in je skušal angleške vojake zbrati v legijo, da bi se borili ob strani Nemčije proti Rusiji.

Njegov oče in mati sta ga na predvečer smrti obiskala v njegovi celici in sta se od njega poslovila.

Včeraj zjutraj, predno je bil obešen, ga je obiskal njegov mlajši brat Julian v smrti celici z mlado žensko, ki je jokala in ki je bila najbrže Johanna žena, ki je gledališka igralka pod imenom Una Wing, s katero se je poročil v Atenah pred vojno in proti volji svoje družine.

Julian in ženska sta odšla iz kaznilnice malo pred 8 zjutraj. Njun avtomobil se je pokvaril in sta ostala na cesti, da je bilo razobešeno naznanilo o obešenju.

Amery je jetniškemu duhovniku rekel, da nima nobene poslednje želje. Umil se je, jetniški brivec pa ga je obrl. Nato se je zahvalil duhovniku in svojim paznikom, toda ničesar ni omenil o zločinu, ki ga je napravil.

Kaznilniški ravnatelj in rabelj sta prišla v njegovo celico malo pred devetimi in sta mu povedala, da je prišel njegov čas.

Amery je sporočilo mirno sprejel. Proti vislicam je šel brez kakke opore in nekaj minut je že padel mrtev pod vislico.

Lord Haw Haw bo visel

Angleška lordska zbornica je zavrnila priziv Williama Joyce (lorda Haw Haw) ki je bil zaradi veleizdaje obsojen na smrt. Pomilostiti ga more samo še notranji minister James Clutter Ede. Joyceju pa bodo dovoljene običajne tri jasne nedelje, predno bo obešen.

Sedanje prebivalstvo Nemčije

New York, 14. dec. (ONA) — Glasom nekake poročila angleškega radia je pokazalo zadnje štetje izvedeno v Nemčiji, in sicer od pokrajine do pokrajine, da se nahaja na nemškem ozemlju 65,250,000 ljudi. Število prebivalstva v britanskem sektorju je bilo navedeno kot 22,000,000, vključno s britanskim delom Berlina, tako da je angleška okupacijska zona najbolj gosto naseljena.

Omenjena številka ne upošteva Nemcev, ki se še vedno nahajajo v suetskimi deželah ali v onem delu bivše Nemčije in sedanje Poljske, ki se nahaja pod poljsko oblastjo.

IZ OBRAVNAVE V NUERENBERGU

Nuerenberg, 16. dec. (ONA)

Ozračje, ki teži na nacistične metode, ki se zagovarjajo pred zavezniškimi sodniki, postaja vsak dan bolj gost. Goering, ki bo brez dvoma z velikim veseljem pozdravljati odmor preko božičnih praznikov, je videti posebno prizadet in zaskrbljen. Ko je bilo v tekú zadnjega tedna predloženih preko 100 obtoževalnih dokumentov zunaj in njegove skrivnice, je konec tedna vskliknil: "Izredno težek teden smo imeli!"

Se eden teh "nadjudi", ki kaže znake zloma, je Kaltenbrunner, podučnik Gestape in ena najbolj usodnih osebnosti v nacističnem rasnem programu in iztrebljanju takozvanih "nižjih ras".

Brazgotinast in brutalen dolgin, večinoma miren nepremičen na razpravah, je Kaltenbrunner baje poln strahu in sila vzmernjen v svoji celici. Zelo rano zjutraj se vzbudi in s solzami v očeh glasno sam s seboj govori. Nanj posebno pazijo, da ne bi napravil samomora, ker so prepričani, da bo poskusil po tem potu ubežati vesalom, čim bo spoznal, da je obsodba sigurna.

STAR ZLOČIN BO KAZNOVAN

Nuerenberg, 16. dec. (ONA)

Čehoslovaška vlada bo kmalu imela priliko, da toži in sodi nacisti, ki je umoril Roberta Fournisa, kar je zopet dokaz, da božji mlini včasih meljejo počasi a zato tem bolj sigurno.

Pred desetimi leti, v jeseni leta 1935, se je ves svet zgrajal nad umorom mladega inženirja Fournisa, ki je nedaleč od Prage preko radio oddajal vesti o nacističnem delovanju.

Na nuerenberški obravnavi je pokazal Sidney Alderman, pomočnik tožilca, protokolarno izjavo morilca, katerega ime je Alfred Naujocks, ki je bil član nemškega "Sicherheits Dienst-a", t. j. nemške tajne policije. Ujet je bil pred dvema tedni.

Verjetno je, da bo Naujocks zaslišan na obravnavi v Nuerenbergu, kjer bodo menda nekatere njegovih izjav v prilog njegovim prejšnjim gospodarskim. Deležen utegne biti torej kratkega trenutka te posebne znamenitosti, da je ostal zvest celo takim predstojnikom.

Kmalu nato pa bo predan čehoslovaški vladi, ki ga bo odvedla nazaj na kraj njegovega zločina. Našel bo svojo pot v zanjko, ki je čakala nanj več kot 10 let.

*Še vedno je velika potreba za porabljen masčobe. Hranite in izročite svoje porabljen masčobe pri vašem mesarju.

MNOGO VOJAKOV SE VRAČA

Vojni department je naznanil, da je bilo 11. decembra na poti domov onstran morja 711,067 vojakov in zračno poveljstvo je naznanilo, da je stavilo na razpolago vsak aeroplan, da bodo vojaki tem hitreje prepeljani iz Evrope in Azije v Ameriko.

Vojni urad je javnost opozoril, da potniški promet ob zapadni obali vsled prihoda vojakov je zelo oviran, vsled česar bo tudi zakasnjeno izkrcanje vojsk.

Naznanjeno je bilo tudi, da je bilo od 12. maja do 14. decembra odpuščenih 4,231,000 vojakov, iz Japonske in Azije jih je bilo odpuščenih 3,639,000.

Dva ameriška zastopnika odpotovala na Balkan

Dva uradnika ameriškega državnega departmanta Philip Mosley in Llewelyn Thompson, ki sta imela nalogo pripraviti mirovno pogodbo z Madžarsko, Rumunsko in Bolgarsko, sta včeraj odpotovala iz Londona na Balkan v preiskovalne namene.

Lep prispevek za jugoslovanske relief

Mr. Matthew Cvetie, glavni tajnik American Committee for Yugoslav Relief, odsek za padne Pennsylvanije, Pittsburg, Pa., poroča, da je Mr. Anthony Lucas, ravnatelj odbora naznanil, da sta bila dva čeka, skupno za \$5,417.25, poslana glavnemu uradu. Svota je bila prispevek koncerta, ki ga je priredil Zpad. Pennsylvanski odsek. V svoti je vključen dar \$50, ki ga je dal Mr.

Nikdo se ne upa nastopiti proti diktatorju Francu

Vsako je proti španskemu diktatorju gen. Francu, toda niti Washington, niti London, niti Pariz, niti Moskva ne vedo, kako bi ga pregnali. — Posledica tega je, da Franco trdno sedi, četudi njegova mednarodna opozicija vleče v drugo stran.

Sedaj se deluje v mnogih državah, na to, kako bi bilo mogoče Francota vreči iz sedla, ne da bi prišlo do nove španske državljanske vojne. Pa še vedno je vse nekako zavito v meglo.

Stvar stoji naslednje: FRANCJA: Francija je Francovo zadevo spravila na dan s svojo noto Angliji in Združenim državam ter jim predlagala, da se sestanejo tri velesile in odločijo, kaj je treba napraviti s Francom.

Francozi, Angleži in Amerikanci strogo molče o vsebini note. Pa vendar so Francozi izjavili, da Francija pri tem ne podpira nobene posebne skupine.

Zelo je dvomljivo, kako daleč se bo Francija upala iti. Najmočnejša zahteva prihaja od francoskega parlamenta, ki zahteva, da je španska fašistična vlada odstranjena.

ANGLIJA: Angleška delavska vlada je porabila vsako priložnost, da je izrazila svoje mišljenje proti Francu. Prvotno je bila Anglija za to, da bi bila na Španskem obnovljena monarhija, delavska vlada pa te namere ne podpira. Kaka "ponižna" republikanska vlada na Španskem bi dobila angleško podporo.

RUSIJA: Sovjetska unija ni nikdar priznala Francove vlade. Rusija je ves čas podpirala vsak pritisk na Franco od San Franciscu pa do Potsdama. Zahtevala je, da Franco mora iti, toda druge države niso ničesar storile.

log v San Francisco, da Španci ne bo dovoljeno vstopiti v Organizacijo Združenih narodov. Navodila predsednika Roosevelta poslaniku Armourju so bila objavljena, Truman pa je že pogosto rekel, da nikdo ne mara Franca.

FRANCO HOČE V UNO

Kot pravi poročilo iz Londona, je španski poslanik Domingo de las Barcenasa obiskal angleški vnanji urad in je prosil, da je ovržena potsdamska izjava, v kateri so trije veliki izključili Francovo Špansko iz Organizacije Združenih narodov.

To se je dogodilo že prejšnji teden, toda je prišlo na dan šele sedaj. Iz tega je razvidno, kako pri Združenih narodih naglo pada Francov ugled in doživlja ponižanja z rokami. Barcenasa je obiskal sira Alexandra Cadogan, stalnega podtajnika za vnanje zadeve in mu je rekel, da bi natančni pregled delovanja Španske prinislo dokaze, v kako velikem obsegu je Španska pomagala zaveznikom tekom vojne. Prosil je, da bi Anglija bila prva, ki bi pričela z gibanjem, da bi bila odstranjena prepoved za fašistično Špansko, da bi postala članica UNO.

Cadogan je Barcenasu primerno odgovoril. Povedal mu je, da je preiskava španskega delovanja tekom vojne pokazala, da je bila Španska ves čas vojne v tesni zvezi z osiščem in da bi poslanik moral biti slep, ako ni opazil, da Anglija ne mara sedanje vlade v Madridu.

ČANKAJŠEK RIBARI V KALNEM

Ker general Čankajšek hoče čimprej prevzeti vso oblast nad Mandžurijo, bo imelo zelo slab vpliv na bodoče razgovore v Čunkingu in tudi Združene države bodo prišle v zelo mučen položaj.

Kot poroča United Press, hoče Čankajšek po kopnem proti severu poslati najmanj 500,000 vojakov, ker so Združene države odklonile, da bi prevažale njegovo vojsko po morju. Pot njegovih armad, ki so v Hankovu, Nankingu, Sanghaju in Hangčovu, pa bo vodila skozi ozemlje, ki ga drže komunisti v severni Kitajski.

Ta položaj se je razvil zatem, ko je predsednik Truman odklonil Čankajškovo prošnjo za prevoz vojsk po morju, češ, da so Združene države dokončale svoje delo, ko so razorožile japonsko armado in jo prepeljale domov.

Zakaj se je Čankajšek odločil, da pošlje svojo armado v Mandžurijo ravno sedaj, ko se imajo v Čunkingu pričeti pogajanja med komunisti in kitajsko osrednjo vlado, ni popolnoma jasno.

Rusija in Združene države sta sklenili, da Mandžurija pripade kitajski osrednji vladi generala Čankajškega. Rusi so že tudi popolnoma razorožili Japonce v Mandžuriji. Rusija je obljubila, da ostane v Mandžuriji toliko časa, da jo more zasesti Čankajškova armada.

Za pričo hoče imeti angleškega poslanika

Na mednarodnem sodišču v Nuerenbergu je nekdanji nemški vnanji minister Konstantin von Neurath prosil, da je poklican za pričo angleški poslanik v Washingtonu lord Halifax. — Neurath upa, da bo Halifax pričal, da je von Neurath rekel, da Anglija ne bo nasprotovala priključitvi Avstrije k Nemčiji.

George Brklicah iz McKees Rocks, Pa.

Avstrijski kabinet odobren

Zavezniški svet za Avstrijo je na svoji izvanredni seji včeraj odobril novi avstrijski koalicijski kabinet, ko je kanceler Leopold Figl premenil tri ministre na zahtevo maršala Ivana S. Konjeva.

Iz prvotnega kabinetnega seznama, ki ga je zavezniški komisiji Figl predložil pred desetimi dnevi, so bili na zahtevo maršala Konjeva izključeni Julius Raab in Vincent Schumy, oba člana Figlove stranke in Andreas Korp, član sejalno-demokratske stranke. Raab in Schumy sta bila zvezana s fašizmom po Krščansko socialistični stranki, Korp pa je bil v službi nazijske vlade.

Jutri se sestane prvič po volitvah obe zbornici avstrijskega parlamenta in bodo izvolili predsednika, ki bo najbrže dr. Karl Renner, ki je bil kanceler začasne vlade, ki je bila pred Figlovo vlado. Dr. Renner bo po tem v svoji novi lastnosti potrdil vlado in bo naznanil parlamentu.

Dr. Renner je socialni demokrat in bo kot predsednik imel oblast (razpustiti parlament).

Ameriško posojilo Angliji

Uradna Anglija še vedno ni zadovoljna s pogoji posojila — \$4,400,000,000, katerega je dobila od Združenih držav, toda obe zbornici sta pri vsem tem posojilo odobrili. Celo lord Keynes, ki se je Washingtonu pogajal za posojilo, je rekel: "Amerika se ne briga za naše rane, četudi so bile zadane v skupni stvari, toda v našem okrevanju."

"Glas Naroda"

("VOICE OF THE PEOPLE")

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd YEAR

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.-; ZA POL LETA —\$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-.

ZA JUGOSLAVIJO —\$8.- LETNO: \$4.- ZA POL LETA

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš soboto, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 3-1242

Razdvojitve atomov, in razdvojitve centov

Medtem, ko v Washingtonu vladini uradniki in člani našega kongresa pregledujejo redna poročila zveznega urada za oskrbovanje dela in zasluzka, da tako doženo število nezaposlenih delavcev, zamore vsak posredni davkoplačevalec prav lahko izračunati, čemu naše delavstvo zahteva povečanje plače. Tozadevni računi namreč niso prav nič težavni. "General Motors Corp." ponuja svojim 250,000 delavcem povečanje plače v znesku 13 1/2 centov na uro, dočim vslužbeni imenovane korporacije zahtevajo, da se jim poviša plača za 30c na uro. — Ako odštejemo 13 1/2 od 30c, ostane — 16 1/2, katera "velikanska svota" je edini vzrok dolgotrajnih preprirov med delavstvom in podjetništvom. Vsa poročila, katera čitamo v domačem dnevnem časopisu glede delavskega položaja, se bavijo le z — centi, kajti znano je, da se večina našega prebivalstva že od davna bavi bolj z štejem centov, kakor pa tisočdolarskih bankovcev. Toda od pričetka druge svetovne vojne nadalje, se je naše uradništvo v Washingtonu in tudi tamonjši inozemski diplomatje — gručilo računati v bilijonih, tako, da kadar mora to uradništvo izračunati razliko med 13 1/2 in 30c, brezvladno pri tem računanju misli po računih, ki so potrebni za izračunanje — razdvojitve atomov.

Medtem, ko se vprašanje o razdvojitvi naših centov zavlačuje in odlaga, pa tam, v Washingtonu, ni nikakih težav — izročiti kar \$1,500,000,000 vladni angleškega kralja, ki je isto dobo tudi cesar Iztočne Indije.

Pridobiti naklonjenost ameriškega delavstva za eno borbo 16 1/2c, je baje predraga cena, dočim se istodobno smatra \$4,500,000,000 kot izredno malo svoto, katero naj naši davkoplačevalci plačajo ali podarijo povsem navadnemu evropskemu kralju — za njegovo naklonjenost. Ako bi naš predsednik ponudil svoto \$1,500,000,000 v svrhu porazdelitve med siromašne prebivalce Anglije, Škotske in Waleske, da se to prebivalstvo izseli iz Anglije in prične z novim boljšim življenjem v Kanadi ali pa v Avstraliji, potem bi bilo to snati trati dobrim delom. Po vsem svetu je namreč znano, da prebivalstvo v Walesu le malo delajo in da so njihovi zasluzki neznatni, oziroma da so angloski premogarji najsiromašnejši prebivalci vse Evrope. Kljub temu so pa ti, siromašni ljudje delili svoje skorje kruha z tisočimi begunci iz fašistične Španske, od kjer so pribežali v Anglijo, da se rešijo španskih fašističnih morilcev.

Onih štiri in pol bilijona dolarjev v svrhu podpore majajočemu se angleškemu "prestolu" in bankerotni angleški aristokraciji, je smatrati za nesmiselno zapravljanje denarja naših prebivalcev. Harry Truman bi prav lahko naznanil angleškemu "veličanstvu" in njegovim "Lordom", da bi bilo bolje, ako bi ti ljudje poslali svoje sinove in hčerke — na ameriški trg v svrhu ženitve z mladino naših milijonarjev, kajti uverjeni smo, da bi se na ta način pri nas nabralo onih \$4,500,000,000, katere Anglija sedaj potrebuje. To bi bilo vsekako boljše, kakor pa odredi našim delavcem — 16 1/2c povšanja plače, kajti naše delavstvo se, je moralo poiti, da je z delom svojih rok zaslužilo onih štiri in pol tisoč milijonov dolarjev, katere bo na naš račun dobila — Anglija.

Jugoslov. žena v borbi za svobodo

Izčrpano iz knjige: "BORIMO SE", ki jo je izdalo Uredništvo "Naša Žena" v Sloveniji.

Nadaljevanje...

Spomnimo se nešteti junakinj, ki so s svojo prelito krvjo dokazale globoko domovinsko ljubezen. Štarkerka Lenka Mrzeljeva, Gorenjki Irena in Darja, učiteljica Franja Zupančičeva iz Hrastnika, ki je tik pred usmrtno zabrusila svojim morilecem v naperjene puške: "In vendar bomo zmagali mi!" Pa Ljubljanka Vida Pregarčeva, dvajsetletna nameščenka v "Saturnusu", ustreljena ob belim dnevu na dvorišču tovarne, ki je strgala robove z oči in pogumno gledala v puškino cev... In Malči Beličeva z Viča pri Ljubljani mučena do smrti. Ko je ležala na mrtvaškem odru, smo skričenih pesti zrlji v njen vrti prsni koš, v zdrobljena zapestja in rane na sencih. Pri mučenju je molčala kakor grob, v katerega smo jo položili.

Spomnimo se vseh junaških bolničark, ki so rešile na stotine slovenskih življenj iz sovraničnega ognja: — Mala Nada iz Gubčev, Pavla, Maša Jarović, Zora Novak, borka Vida, Smiljka, Šoberjeva Tončka s sestrami, Šercerjeva Olga in druge. To je le majhen del žena, ki krase zgodovino svete osvobodilne vojne s svojimi blestečimi junaštvimi.

Tudi v ljudskih ustravitvah zrcali se narodni značaj

Naša odločna osvobodilna borba je morala nujno vplivati na preoblikovanje našega narodnega značaja. V vsej zgodovini smo bili narod hlapcev danes pa je drugače. Postali smo narod borcev in herojev. Ali je slovenska žena postala v teh treh letih res nov človek?

Slovenska žena je to s svojimi dejanji dokazala. Dokazale so to številne borke, ki so prvič v slovenski zgodovini postale vojaki. Te žene — vojaki prezirajo nevarnost in smrt, staljajo na kocko svoje zdravje. Junaške bolničarke tvegajo svoja življenja, ko rešujejo življenja svojih tovarišev. Nič ne pomislijo na to, da so matere, da jih doma čakajo otroci. Treba je rešiti, čim več naših borcev, to je njihovo geslo, ki jih vodi v krvavih borbah. Čim več bom živih odnesla iz boja, tem prej bo osvobodjena domovina. To so naše borko in bolničarke.

Žene, ki so udeležene pri izvajanju narodne oblasti, se v polni meri zavedajo odgovornosti, ki so jo dolžne svojemu narodu. Naše politične aktivistke, zlasti tiste na okupiranem ozemlju, se borijo z največjimi težavami, katerim je izpostavljen tak teren. S puškami si je ponekod treba priboriti pot do ljudi, trebe je mimo bunkerjev, čez zastraženo progo, mimo postojanke, čez reko. Mnoge med njimi so na teh nočnih poteh našle smrt. In žene, ki so s svojim junaškim zadržanost pred narodnim sovraničnikom po zaporih in mučnicah izpričale visoko narodno zavest, so pač velik dokaz, da je postala slovenska žena resnično nov človek.

Žena tvori polovico naroda in v vsakem narodu je v veliki meri tudi žena tista, ki posreduje ljudsko izročilo potomstvu. Da, slovenska žena se je spremenila. — Nova slovenska mati bo vcepila svojemu otroku ponosno zavest, da je član svobodnega naroda, in močno voljo, da si to svobodo, ki je bila s krvjo dedov priborjena tudi obdrži. Vzgojila bo nove delavne ljudi, ki bodo vedeli komu se imamo zahvaliti, da uživamo sadove svojega dela sami, ne pa tujec, kot se je dogajalo stoletja.

Ta naša borba bo zapustila globoke sledove tudi v čustvo-

Naj ta brošura z nekaj bežnimi potezami, z nekaj primeri pokaže, kakšen delež so v tej vojni imele slovenske žene in ga še danes imajo poleg drugih žena jugoslovanskega naroda. Pregleda naj uspeha triletna trde borbe, glede na ženo, na uspehe, ki so plod nesebičnih prizadevanj in težkih žrti vsega slovenskega naroda, slovenskih mož, žena in mladine.

vanju naše žene. Nova ljudskotvornost je zajela najširše ženske množice. To je potreba preproste žene, da da razen v delu tudi čustveno izraza vsemu, kar ji danes polni srce, jo pretresa in navdušuje. Žene ustvarjajo borbene pesmi in igre. Ko se sklanjajo nad vzenjem, ko krase pecivo, namenjeno partizanom, vpletajo med prastare narodne vzorce motive novega časa. Raste mlada narodna umetnost, sloneča na starih izročilih in oplemenitena z duhom naše borbe.

Tudi druge narodne oblike ki nam jih je dolgo suženstvo zatrla, spet oživljejo v duši naše žene. Nesebična medsebojna pomoč žena pri delu in prisrčna gostoljubnost kažeta, da se je tudi slovenska žena v tej borbi otresla vse sebične navlake.

Pred nami so težke in odgovorne naloge

Usoda naših narodnih sovraničnikov je zapetena. Zato divje bijejo okoli sebe in išče-

VLADIMIR NAZOR:

Starka Spasa

Starka Spasa ob ognjišču mi je rekla:
"Kam si šel, kadar misliš, ti starost uboga!
To, kar hočeš, zdravja, mladih sil zahteva, ti si kot pri konju izrabljena podproga;
počila bo... — "Tetka draga, kadar predeš, pa ti spance le premaga glava sivo,
nit se utega, prsti pa nadalje sami
neka lepega se predejo ti žiro."

Spasa gleda v ogenj, potlej v svoje roke,
svoje suhe, izgarane prste gleda,
ki na njih so kakor prstani sledovi,
ki je vtisnito trpljenje jih in beda.

"Res je, stari! Takrat zlato niti snujem,
dasi potlej jih pogrešam v preji sami...
Čakaj malo, krava vzamem še iz hleva
in zaklenem vrata... Pojdem še jaz z vami!"

(Prevedel Mile Klopčič)

Zaradi razžaljenja Velicanstva

Mohamed Abdel Kader Hamza, urednik lista "Al Balagh" v Kairi, je bil obsojen na šest mesecev zapora, ker je razžalil v svojem uvodnem članku faraona Farouka, da ni imenoval pravega egiptskega poslanika pri angleški vladi. List pa je vstavljen za en mesec.

VSEM SVOJIM SORODNIKOM, PRIJATELJEM IN ZNANECIM, ŽELIVA

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER

SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1946.

STONE in ANČKA SVET

69-01 — 66th Street, Glendale 27, L. I., N. Y.

no z njimi bomo po vojni dogradili stavbo domovine do vrha. Tega edinstva, skovanega v borbi, in očiščenega v krvi in solzah, ne bo mogla razbiti nikdar več nobena sila sveta.

Po skupni poti

Žene nove Jugoslavije smo častno vršile svoje dolžnosti in jih vršimo tudi zdaj, ko bijejo zaslužni in svobodoljubni na rodi poslednji boj z zadnjim sovražnikom, s hitlerjevsko Nemčijo. Vršile jih bomo tudi v bodoče, tedaj, ko bo ta boj dobojevan, in bodo vsa ljudstva v mirnem življenju gradila lastno domovino.

Zato imamo pravico zahtevati kazni za vse krivice, ki so našim narodom storili toliko gorja, za vse fašiste in hitlerjevce, in tudi za one, ki so s tujimi, sovražnikovim orožjem ubijali in še ubijajo naše sinove.

Mi smo eno le s tistimi, ki dajejo vse sile za to, da klone poslednji nečloveški zaslužnjec — Hitlerjeva Nemčija. Na tej skupni volji je v treh letih borbe zrasla v nas Slovenkah topla ljubezen do vseh junaških slovenskih žena nove Jugoslavije in mogočne Sovjetske Zveze, do vseh zavednih žena Poljske in Čehoslovaške, ki se v velikem številu bore v vrstah Rdeče armade proti smrti sovražniku slovanstva.

Srečno smo povezane z vsemi borbenimi ženami Anglije in Amerike, naših zapadnih zaveznic v tem herojskem boju za demokracijo, z zavednimi ženami vsega sveta, vseh dežel.

Sovražnik nas vseh je isti, je hitlerjeska Nemčija, ki ji pomagajo. Naš cilj je isti, resnična demokracija, ki bo našim narodom in bodočim rodovom omogočila srečno in mirno življenje, ki bo uničila enkrat za vselej večnega netilca vojn — fašizem.

Ponosne smo, da je borba slovenskih narodov in zapadnih zaveznikov proti nemškemu organiziranemu nasilju tako mogočna in uspešna. Ponosne smo, da doprinaša tudi naš mali slovenski narod tako znaten delež v tem boju. Ponosne smo končno na vsa dejanja, ki so jih izvršile in jih še vrše za zmago žene nove Jugoslavije, in pozivamo žene vsega sveta, da se nam na tej poti pridružijo.

(Dalje prihodnjič.)

AUTOGRAPHED COPIES of Louis Adamic's BOOKS

available for gifts to your friends—for your own library shelves

JUST PUBLISHED:

A NATION OF NATIONS

A new, thrilling view of the real America and all the citizens of our nation. Based on seven years research, readable as a fine novel.

\$3.50

OTHER BOOKS BY LOUIS ADAMIC

STILL OBTAINABLE:

MY NATIVE LAND

"... It proves that an enduring world peace hinges upon an entirely new Yugoslav state, built from the bottom up." (Chicago Sun).

\$3.75

THE NATIVE'S RETURN

A best-seller of 10 years ago, now generally considered a modern classic, this is the author's first book about his native Yugoslavia. Now in the 24th edition.

\$2.75

FROM MANY LANDS

"An epic, in the heroic sweep of its material. From Many Lands is among the great books of our day." (N. Y. Times) Awarded 1941 Annisfield Prize, 14th edition.

\$3.75

TWO-WAY PASSAGE

In its 12 edition. — Many well known people have commented favorably on this book. "... It opens vistas."

\$2.50

MY AMERICA

Nearly 700 pages of close-up on our American life: "the most comprehensive volume on the current United States." Required reading in many colleges, 14th edition.

\$4.00

WHAT'S YOUR NAME?

"The comedy and tragedy of 'foreign' names in America. Some of the author's best writing, most in story form."

\$2.50

LAUGHING IN THE JUNGLE

In Laughing in the Jungle, "Louis Adamic touches greatness as a storyteller."

\$3.50

THE HOUSE IN ANTIGUA

The story of one of the oldest and grandest private dwellings in the Western Hemisphere in which Mr. Adamic spent a few weeks in 1937.

\$3.50

You can place your order with:

"GLAS NARODA" (Book Department)

216 West 18th St., New York 11, N. Y.

Kupujte Victory Bonde potom Pay-Roll Savings Plan.

Dopisov brez polpisa in oznake ne priobčimo. Dopis za četrtično številko naj bodo v našem uradu najkasneje v sredo zjutraj.

Vesti iz slovenskih nasebina

Dopisi so nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se z njimi naši rojaki takorekoč med seboj pogovarjajo.

NAŠE AKTIVNOSTI V NEW YORKU

To bi moralo biti priobčeno že pretekli teden, a se je pripetilo tako, da je prišlo nazaj meni v roke in sedaj bom pa prepisal in nanovo vpsal. — Zgodilo se je tako, da sem nekaj zahteval nazaj in so mi poslali nazaj vse, kar je bilo v koverti tisti dan; torej zato ni bilo toliko časa priobčeno. Pri tem ni nikdo trpel — edino kar bi znalo bit, bi bilo, da bi kdo mislil, da sem pozabil na to stvar.

Toda včasih pride tako, da človek ne more biti na mestu in to se pa pač lahko pripeti vsakemu. Pa glavno je da gre stvar naprej, kot mora iti in hvala Bogu, kot se vidi, je tako. Kar se obleke tiče, smo odpeljali preko 1500 funtov prejšnjo soboto, kot je že poročala Mrs. Krasna in včeraj pa, ko sem pripeljal stvari od Mr. in Mrs. Kocjančiča iz Forest Hills, sem pa videl, da se je že zopet nekaj nabralo. — Charles Majdič je pripeljal precej in še kdo drugi — ali pa če so prinesli — glavno je, da se tam zbirka veča.

Naši ljudje dajo radi, kljub temu, da se poskuša nekoliko škropiti z mrzlo vodo; in obliki omaloževanja in stariji avstrijskimi sanjami, ki žive, le še v spominu in jih ne bo nikdo več oživel in spremenil v realnost, če prav je bilo prijetno; za gotovo — in toliko bolj neprijetno za veliko večino naših ljudi.

Mi vsi beremo pisma, ki so priobčena v raznih listih. In vsak, če hoče misliti, najde iz teh pisem, da se je narod doma oddihnil in poskuša na vse načine doseči cilj pošteno in pravično. Tu in tam, se vidi tudi pismo, ki ni v soglasju; a v večini takih pisem, so tudi dejstva, ki pobijejo sama ob sebi, vsako poskušnjo blatenja. Seveda tisti, ki je prizadet, ga težko zaden; po drugi strani pa moramo premisliti, da je tudi druge, pred njim zadelo in v mnogo večjih množinah.

Obsojen je bil; obsodba prebrana, povedano zakaj in potem sodba izvršena. Boli, seveda boli — vsak lahko razume.

Kako pa tam, ko so jih izčistili po cele družine? Čitali ste o "Stricu Petru", saj je bilo v "G. Naroda". In o drugih: mati nedoraslih otrok je jemala, prosila, molila, da naj jo puste pri življenju. Nič ni pomagalo, živa je morala v ogenj. Druge so morale gledati. Stale so noč in dan, brez vsega v najhujšem mrazu... ene druge niso več poznale... in potem stare v ogenj in mlajše pa kamor so jim rekli; toliko časa,

da bodo dobre za v ogenj. Kaj pa s temi?... ali se takrat ni godila krivica nikomur? Ne, nikomur ne smemo želeči slabega... in oni bi tudi ne smeli — a so, dejansko dobro vedo, kam jih pošiljajo, so jih gnali v smrt... ali je zato, kje kakšna opravičila. In reče se, da ta je bil tako in tako izobražen in naredi toliko in toliko šol. Znal je dobro nemško in vse... Zato, ker je znal nemško, niso nobenega in zato, ker je bil izobražen, tudi ne. To so počeli njih sovražniki. Če so jih, so jih zato in take, ki so padli drug preko drugega, da za judežev groše izdajajo svoje sosede in tiste, katerih obraze niso ljubili; v namenu, da zase pridobe pozicije, po katerih so hrepenele in bi jih družine nikoli ne bili dobili, iz edinega vzroka, da se jim ni zaupalo ali pa niso bili zmožni zanje.

Toda dovolj o tem danes; ko bereš, beri in preudarni, sam zase, pa se ti bo posvetilo, zakaj so jih.

Zdaj pa pogledimo, kako gre naša stvar naprej z denarnimi prispevki. Blagajnik Cerar mi je poročal, da so prišli sledeči prispevki: — Pevsko društvo "Slovan", ki je priredilo v ta namen; vse dohodke, kar je prišlo notri na veselici, je daroval za pomoč v starem kraju in sicer \$240.15. — Slovenska ženska zveza, št. 93, Brooklyn, N. Y. ki je tudi imela svojo prireditev in je že glavno svoto oddala in je bilo omejeno v zadnjem poročilu, je dala nadaljne \$3.00 ki so prišli noter povsledi. "Slovenska ženska zveza št. 84", ki je priredila svojo veselico v cerkveni dvorani slovenske cerkve v Osmi, je izročila \$125.00 za rezeve v starem kraju. Nadalje so darovali: Mrs. Roza Kovach \$10; Mr. Chas. Majdič, namesto v ena na krsto Mrs. Frny Pirnat, \$10; Družina Jacob Cerar, namesto rož za pokojno Fany Pirnat \$5.00; Miss Katy Zanoskar \$5.00; Mrs. Maček \$5.00; Mrs. B. Tomsey \$2.00 in Neimenovana \$2.00. — Skupaj \$407.15. Prenos od prej, s krediti vred \$6,508.26.

Dozdaj nabranega \$6,915.41. Vsem darovalcem, bodisi v denarju ali v stari obleki, najlepša hvala! Ob enem pa se priporočamo, da oddate vsako ponošeno obleko ali čevlje, ki bi se imelo valjati po kotih, ker tam jim bo prišlo zelo prav. Vsak kos obleke, vsak kos drugega blaga jim tam pride prav, ker čas je tak, da tudi, če bi imeli denar, ne morejo kupiti; in koliko ljudi tam pa ima danes denar, saj ga še v dobrih

PISMO IZ CHICAGE

Chicago, Ill. — V kolikor mi čas dopušta čitam vse slovenske liste, kar mi pride v roko. Kot naročniku mi pošta redno dostavlja dva dnevnika in dva tednika. Zadnje mesece imam pa priliko pregledati tudi Clevelandsko "Ameriško domovino". Že prej sem večkrat čital v raznih dopisih in komentarjih o tem "katoliškem" listu. Kako gnusno propagando delajo proti slovenskemu narodu in sedajni ljudski, delavski vladi v Novi Jugoslaviji, katero je narod izvolil s tako ogromno večino. Sedaj imam pa sam priliko čitati to umazarjavo, kar se mi seveda gnusi. Po moji sodbi bi noben Slovenec ne mogel pisati kaj takega, ako bi ne bil plačan od gotove strani "judeževimi srebrniki", ali na kratko Kvizling. Podčrtam, to je moje mnenje in prepričan sem, da velika večina Slovencev.

Na vse načine se trudijo ljudstvo preslepiti z ribarenjem v njihovi gnojnici. Ta list A. D. zagovarja, upravičuje in hvali slovenskega izdajalca Rožmana, če tudi je škof, to ga ne bo opralo njegovega izdajstva. To dejstvo potrjuje mnogo pisem dobrih katoliških ljudi iz Slovenije. — Kakšne grozote so počenjali od duhovščine organizirani — domobranci? in ali ni on Rožman blagoslovil prisego sovratniku slovenskega naroda in krvoloku Hitlerju. Da, takih

časih niso imeli in je šlo komaj za največje potreščine. In mogoče, dragi čitalec, boš pridejal "in za pijačo". Well, nekaj je že v tem, toda kaj pa že tudi moreš pričakovati od človeka, ki mu pleše revščina pred očmi štirindvajset ur na dan, če hoče to sliko utopiti na en ali drugi način. Po mojem mnenju smo lahko prepričani, da tam danes merijo na drugo vrsto življenje. In namesto:

Sladko vince piti,
To me veseli,
Dobre volje biti
Svoje žive dni.

Bodo pa gotovo rajši poskusili:

Lično hišo imeti,
To me veseli;
V čistem domu živeti,
Svoje žive dni.
Novo obleko preskrbeti,
Otrokom za zimске dni
Družino zdravo imeti,
To me srčno veseli.

Za pomožni odbor —
Ignac Musich.

prič — pisem iz stare domovine je veliko tudi v poštenih katoliških listih. "A. S." in "Glasilo KSKJ".

V listu "A. D." le redkokdaj vidiš podpis pod dopisom, še manj pa moraš vedeti kdo piše tiste umazane članke. Je res tako kot je zapisal Tone Terbovec v svoji koloni "Vsak po svoje". (Radi prostora le kratak izžrepek): "Vsak pošten poročevalec, ki pošilja poročila časopisom, jih upa podpisati s svojim poštenim imenom. Kdor ne laže, si upa podpisati, kar je napisal. Koliko vrednosti more pameten čitatelj pripisovati "poročilom" brez navedbe vira ali podpisa? Zlikovci, ki mečejo kamenje iz za plot, ne pokažejo svojih glav. In navadno vedo zakaj". To lahko in brez vsake skrbi podpiše vsak pošten človek. Da bi človek odgovarjal na vse nizkote podlosti kar prinese papir A. D. je za delavca, kot sem jaz in za vsakega drugega, škoda časa, papirja in energije. Samo en primer hočem omeniti, kako ti mali ljudje ribarijo v kalnem pri svojih naročnikih in med Slovenci v splošnem, kolikor se jim po sreči, je sledeče: V listu "A. S." z dne 16. nov. t. j. je dopis in pismo iz starega kraja, kjer je podpisana rojakinja Erjavec:

"Pismo iz St. Vida nad Ljubljano.

Joliet, Ill. — Cenjeni g. Urednik! Prosim Vas priobčite poslano pismo, katerega je prijel moj oče, Mr. Simon Setina, od svojega nečaka. Glavno kar me je zveselilo so bile vrstice: "Vera se ne zatira — duhovniki se vračajo".

Pismo se glasi:
Guncelje, St. Vid nad Ljubljano 25. sept. 1945.

Dragi stric: Prijeli smo Vaše drago pismo... (Nato je precej obširno pismo, podobno drugim, večina o sorodnikih). Pismo se nadaljuje: "Sedaj je hvala Bogu, konec tega klanja, seveda, za marsikoga prepozno. Sedaj vsaj ni več teh večnih skrbi in tega strahu, v miru ležeh spāt in brez skrbi greš, kamor hočeš. Vera se pač ne zatira, kakor je bil to slučaj pri Nemcih, ampak nasprotno. Duhovniki se vračajo nazaj na svoja mesta. Verski običaji so zopet kakor so bili, tako da je vera prišla zopet na svoj stari tir." (To zadnje je v debelem tisku v "A. S." v listu "A. D." so pa to izpustili.) — Podpis "Viktor Setina in ostali".

Mrs. J. Erjavec dodaja k temu pismu tudi pojasnilo, v katerem pravi med drugim: "Pri tistem delu pisma, ki pravi da se Vera več ne zatira, se bo gotovim čitateljem srce ohladilo.

Brez vsakega dvoma je gospa Erjavec poslala "A. D." enako kot "A. S." za priobčitev. Njen dopis oziroma samo pismo iz starega kraja je priobčeno v "A. D." dne 17. novembra 1945. in se glasi:

"GUNCELJE — St. Vid nad Ljubljano.
Mr. Simon Setina, Joliet, Ill. je prijel od svojega nečaka iz Guncelje pri St. Vidu nad Ljubljano sledeče pismo: Guncelje 25.—9.—1945.

Dragi stric! Prijeli smo Vaše drago pismo... Sedaj je hvala Bogu... in brez skrbi greš, kakor hočeš. Naša okolica, kakor tudi večji del Gorenjske — Iskrene pozdrave od nas vseh

Viktor Setina in ostali."

Kot vidite, uvod in pojasnilo od gospe Erjavec k temu pismu od sorodnika iz starega kraja so ljudje pri "A. D." namenoma izpustili. Pa to bi jim deloma še nekako oprostili, ker lahko rečejo — "radi pomanjkanja prostora." Ampak priobčati pisma iz starega kraja in izpuščati stavke, kateri se uredniku ne dopadejo, je pa neodpustljivo in lahko bi rekel — zločinsko. Za vsakega urednika bi bilo bolj pošteno in moč zato da bi sploh ničesar ne priobčil. Končno prosim Vas Mrs. Erjavec, da mi oprostite, ker sem vzel ravno Vaš dopis za dokaz kako se ljudje pri "A. D." strašno bojijo, da bi njih peščica naročnikov, izvedela resnico iz starega kraja.

Ravno danes ko sem tole napisal, sem zopet dobil nekaj izdaj "A. D." Prečital sem uredniška članka z dne 5. dec. "Kje iščete izdajalce?" in z dne 6. dec. "Kaj pravi na to članstvo Slovenske ženske zveze". Jaz bi rekel, brez dvoma, da je te uredniške članke napisal kak duhovnik in ne urednik, kot bi se spodobilo. Pa to ni tako važno, kdo jih piše, priobčeni so kot uredniški član ki in urednik mora seveda biti odgovoren zato, če tudi se kdo drugi skriva za njim. Da bi hotel odgovarjati na vso to zvito klobasarijo, bi bilo škoda časa in prostora v naših listih. V zadnjem omenjenem članku udriha po katoliškem listu "Zarja", kateri je glasilo Slovenske ženske zveze "National Council of Catholic Women". Ta list "A. D.", napada vse, v kolikor mi je znano najmanj osem slovenskih časopisov v tej deželi, vključivši tri katoliške, kateri vsi odobravajo sedajno ljudsko vladu v Jugoslaviji. — Naj ponovim, vsi ti časopisi, številna pisma naših ljudi iz starega kraja, posebno pa še izid volitev tam, je več kot zadosten dokaz, kaj hoče imeti Slovenski narod.

Kdor vse to čita, kar piše "A. D." ni nič čudno če se mu vsiljuje sumnja, da bi človek, Slovenec moral tako pisariti če ne bil — še posebej plačan zato. — John Turk.

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNO DRUŠTVO za Greater New York in okolico, ink.

Kdor izmed rojakov ali rojakinj se ni član tega društva, naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odborikov za natančna pojasnila. V nesreči se šele pozna, kaj pomeni biti član dobrega društva.

TEKOM 32 LETNEGA POSLOVANJA je društvo izplačalo \$11,200. smrtnih in \$18,822. bolnišne in ima v blagajni z 31. decembrom, 1943 \$17,459.23.

Naloženi denar je: \$ 8,320.00 U. S. Savings Bonds
\$ 5,000.00 Defense Bonds
\$ 4,139.23 naložen v banka

Skupno: \$17,459.23
Odbor za leto 1945:

Predsednik: MIHAEL UREK
155 Wyckoff Ave.,
Brooklyn, N. Y.

Podpredsednik: ANDREJ IVANŠEK
Zapisnikar: 355 Linden St., B'klyn, N. Y.

Tajnik: JOSEPH POGACHNIK
580 Liberty Avenue
Williston Park, L. I.

Blagajnik: ANTHONY CVETKOVICH
923 Seneca Avenue
Brooklyn, N. Y.

Nadzorniki:
I. FRED VELEPEC
725 — 67th Place
Glendale, L. I.
III. JOHN YURKAS
1714 Putnam Ave.,
Brooklyn, N. Y.

Arhivar: JOSEPH POGACHNIK, 580 Liberty Ave., Williston Park, L. I.
Društvo zbiruje vsako četrto soboto v svojih društvenih prostorih v American Slovenian Auditorium, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

POKOJNI FANY PIRNAT V SPOMIN

Bila je ženska, s katero se je človek kaj lahko pogovarjal, pametne in stvarne stvari. Kot zelo napredna, je jako veliko čitala, in z zanimanjem zasledovala poročila o sedanjem žalostnem svetovnem položaju, posebno pa poročila o junastvu in trpljenju jugoslovanskega naroda v boju za svobodo; pri čemur se je v takem pogovoru, tako razburila nad izdajico, da se je vidno pokazal v njenih očeh ljubezenski plamen do njene domovine in njenega naroda, in v takih okoliščinah, ji je jako prišlo ko je prav po domače pripomnila: "Oh da bi bila jaz bolj zdrava; jaz bi pokazala tem pr...."

Pokojna Fany Pirnat je bila spojena duša svojega soprogu Mr. Mike Pirnata, predsednika spoštovanega pevskega društva "Slovana", in smo prepričani, da je ravno ona, veliko pripomogla k patrijotičnem in neumornem narodnem delu in vspehu v tem, svojemu soprogu Mr. M. Pirnat-u, kateri danes nosi zaslužen ime: "Duša nemyorških Slovencev".

Zadnjikrat, ko sva s pokojno Fany podmače kramljala, odobravala dobro in obsojala slabo, je bilo o početku jeseni v partizanskem taboru pri Revnem hudiču! Tožila mi je o bolečinah v križu, in pa da jo zapuščajo moči! Dal sem ji sem in tam tolažilno besedo, kakor prijatelju ki se pripravlja na dolgo in neznano pot... Odklanjala mi je tolažbo češ:

"Jaz že vem kako je z menoj! Naj raje bi umrla, saj ste fest fantje, in sem prepričana, da boste za naše ljudi napravili tako, da bo prav."

Prekinula sva ta neprijetni pogovor. Ona si je zazelela počitka v primitivnem naslanjaču, jaz sem pa nehote uprl oči v mogočni hrast. Pogovor s tovariščico Fany mi je dal povod opazovanja tisočih hrastovih listov, ki so se še pred par dobrimi meseci, porogljivo igrali v svojem najlepšem svežem razmahu nad našimi glavami. Tedaj so bili krona stvarstva, ki so izpreminjali peščene pustanje v naravne lepote, in nam vlivali v srca polno memo volje do življenja. Na njih sem vidno opazil zarjavelo bledico; njih šumenje ob gibanju zračne sape, je bilo glasneje in ostreje, kakor da nas opozarjajo, da so doživeli odmerjeni čas življenja. Da so zadostili svoji nalogi, katero jim je naložil stvarnik, in da se poslavljajo.

Sedaj je tam zimska pustinja. Stoji le mogočni hrast, pod katerim ležijo odmrli listi, ki so mu kot pljuča dovajali življenje in potrebno moč, da preživi zimsko spanje. Te liste pa sedaj krije snežena plast, pod katerim jim je do ločen po njih nalogi počitek in naravno izgorevanje ali mijevanje.

Tudi od našega narodnega drevesa odpadla list za listom. Odpadlo jih je že veliko, ki so nam bili velika in važna opora v našem naselniškem življenju v tuji zemlji, katere pa po naši površni vesti pozabljam prehitro.

Tako je bil dan 6-tega decembra, usodepolen dan za slovensko naselbino v New Yorku. Svojo blago narodno dušo, je izdihnila goraj imenovana spoštovana gospa Mrs. Fany Pirnat, rojena žoveneli iz Jarš na Gorenjskem.

Njeno vtrujeno, mrtvo in odpadlo truplo od narodnega stbla, je ležalo 4 dni, v najbolj razkošnem mrtvaškem odru, kar sem jih še videl v svojem življenju. Za vse te zadnje časti do svoje življenske družice, je poskrbel žalujoči soprog Mr. Mike Pirnat, ki je stal vse te 4 dni ob njeni krsti, tako da smo se celo bali za njegovo lastno zdravje.

Kako nam je bila pokojna Nadaljevanje na 4. strani.

POŠILJANJE DENARJA V STARI KRAJ

Sedaj je odprta denarna pošiljatev v staro domovino. Denarne pošiljateve se nakazujejo v dolarjih, v Jugoslaviji pa so izplačane v dinarjih po kurzu dneva izplačila.

DENAR S STROŠKI IN PRISTOJBINAMI POŠILJAMO SEDAJ PO NASLEDNJI CENI:
Do \$50. — za stroške \$1.25
Od \$50. do \$100. — " " \$1.50

KDOR HOČE POSLATI PO KABLU, NAJ DODA ŠE \$2.25 za kabel; po zračni poti pa 30c.

Zaradi raznih razmer je pripravljeno za denarne nakazila poslužiti se kableske službe.

Ne pošljite denarja, ako niste uverjeni, da se prejemnik nahaja na dotičnem naslovu.

SLOVENIC PUBLISHING CO

POTNIŠKI ODDELEK ::
216 WEST 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Telefon CHelsea 3-1242

TO JE
PRISRČNO
BOŽIČNO DARILO!

Brezplačno—Miniaturni klobuk in škatljica z vsakem certifikatom.

Najlažji način razveseliti moškega je, da mu daste ADAM HAT DARILNO IZKAZNICO, ki jo je mogoče nameenjati vsak čez v katerikoli Adam-ovi trgovini. ADAM-ovi KLOBUKI so v cenah od \$3.45 do \$10.

HEKTORJEV MEČ

: ROMAN :

Spisal RENE La BRUYERE

(14)

Pogled na elegantno in pestro množico, ki je nargolela po široki jasi, je bil očarajoč. Imenitne gospe v brokatnih krinolinah so klečale na dnu svojih kočij, ker jim visoke prirečke niso dale, da bi se sedele; plemiči v visokih škornjih so jahali v bok; in vmes si videl pahalke, mišne in zale kakor vile v kakki operi. . . Vsem v ospredju je pahal, paradiral, razgrajal in vsakomur napotoval s svojo ogromno postavo Horrie d'Hodebock, markiz de Marechalier, spremljan po neizogibni dvojici lovskih čuvajev, šibelih se pod težo velikanskih lovskih rogov, ki jima jih je obesil okoli vratu. Obleden je bil v široko suknjo izza dni Ludvika XIV., okrašeno s potemnelimi zlatimi vrvmi in narmanicami. Škornji so mu segali nad kolena in oborožen je bil do zob. Ob pasu iz bičlovega usnja mu je visel silen lovski nož s srebrnimi okraski. V tokih na njegovem sedlu je tičala dvojica bojnih samokresov, zadaj pa je mahala puška in tolkla konja po nogah.

S svojimi bahaškimi brki in vso to čudaško opravo je bogne nalikoval svojem pravljicnemu predniku, vražjemu lovcu, ki je osvojil tiste rogove in jih je pribil nad vrata marchezalierskega gradu.

Ko me je uzel, mi je s krikom veselja poltel naproti in me je začel bombardirati s tako naplajenimi in pretiranimi pokloni, da ni poznala zadrega, ki me je tiščala sredi te visoke družbe, nikake meje več. . . Aristokratski svet je bil tako neprizanesljiv do predrznejev, ki so izkušali prodreti v njegovo osrčje, ne da bi se mogli izkazati z višnjevo krvjo! Res hvaležna sem bila tisti dan rojenicam, da so mi naklonile še nekam prijeten obraz. . . Starica sem in videla sem življenja, sama ne vem koliko; a verjemite mi, za nas ženske je zelo hčee po mojih izkušnjah vendarle najbolj potni list.

Gospodična Hortenza, naša krojačica, se je res odlikovala. Moja lovska obleka je malce nalikovala uniformi angoulemskih dragoncev; krilo je bilo svetlorjavkasto, jopič pa od zelene baršuna z rdečimi, zlato obrobljenimi zaklki. S perjem okrašen trikotnik, gizdavo povezen na nenapravne lase, čipkasta ovrtnica, jahaške rokavice, korobač s cizeliranim držajem in majceno obdajale, ki mi je viselo od pasu — vse to je dajalo moji vnanjosti mičen, obenem pa bojevit značaj.

Up me ni ukanil: kmalu sem opazila, da sta moja obleka in njena nosilka predmet vseobčega občudovanja.

Rogovi so zatrobili na odhod. Vse je zajahalo konje. Oficirji so bili v svojih uniformah, plemiči so nosili gumbe z znaki svojih lovskih oddelkov. Ta raznolikost je delala sliko družbe uprav prelestno.

Jezdci so se postavili ob paviljonu v krog. Sredni kroga je stal z lovskim bičem v roki Michel-Hector de Pontguion.

Pri angoulemskih dragoncih je bila starodavna navada, da so priredili prvo gonjo vselej novodošlec v počast. Njegova je bila pravica, da je vodil lov in zabol žival, razen ako se je odrekel temu odlikovanju; a taka odpora bi bila nevedna mladega korneta.

Pesarji so se razpostavili na levi. Njihova troja je bila sestavljena iz samih saintonžskih psov, velikih lajačev, ki slove, da so najboljši v vsej Evropi; to so vam krasne živali z dolgiimi, lisastimi uhlji, s tankimi, vzbočenimi ledji in mušavimi, žilavimi nogami. Stali so z zaprtimi očmi in mirno čakali trenutka, ko jih spuste. . .

In tedajci so spet zapeli rogovi. Konji so nestrpno zarežgali; psi, predramljeni iz svoje dremotice, so zagnali nekaj glasu.

Ko se je hrup polegel, je nastopil oprodasledar, stisnjen v tesno livrejo in dostojanstven kakor kak glasnik, ter je z gromkim glasom podal svoje poročilo.

Vitezu de Pontguion se je obetala borba s strašnim protivnikom: merjasec, ki ga je opreda izsledil tri milje od onod, je bil velik, dorasel štiriiletnik. Biti je moral tudi jako divji, sodeč po tem, da je puščal povsod, koderkoli se je klatil, zemljo razrilo, travo potepatano in grmovje polomljeno.

Rogovi so zatrobili koračnice angoulemskih dragoncev. . .

Vsak kavalir se je v tem trenutku približal dami, kateri je želel biti med lovom opreda. Ne vem, kako se je zgodilo, da sva se našla z Michelom-Hectorjem vstrie, čeprav nisva bila dogovorjena; lahko si mislite razočaranje markiza Horrice, ki je zaman dežal svoje kljuse z ostrokami, da bi prehitel mladega poročnika!

Čutila sem se srečno, da živim in diham. Ostri veter, ki je pihal od morja, nama je bil obraz z neopredeljenim vonjem po slani vodi in z dišavo gozdnih dreves. Med jahanjem sva veselo kramljala. Časih sva ušla preplašeno kočuto, ki se je ljubko spustila v beg. Prite so se dvigale pred nama z bistrim prhutanjem peroti. . . Michel-Hector mi je povedal, da je zelo vznemirjen, zakaj ta gonja je bila njegov prvi resni lov. Le v mlajših letih je kdaj pa kdaj oložil kakega mladica ali volčica; danes pa mu je usoda namenila nevarno žival in treba se je bilo izkazati. Bal se je, čeprav ne opasnosti, ampak tega, da se ne bi osmešil pred menoj. . .

Smejala sem se temu strahu, saj nisem dvomila o njegovi zmagi.

Čuma je postajala čedalje gostejša; že smo bili ostavili kolovoze drvarskih tleg; pahalimo po napol utrjih stezah, ki so vodile v neprodne gošče in puste goljave. Kakor vsi lesovi na Saintonžskem, je bila tudi Valleretska šuma polna bodičevja, ki je pikalo konje v prsa, da so se zpenjali na zadnje noge in rezgali od bolečine. . .

(Dalje prihodnjič.)

Božičnica Slovenske Šole SND, Cleveland

Cleveland, O. — Učenci in učenke Slovenske Šole Slov. N. Doma podajo v nedeljo 23. decembra ob 3 uri popoldne v auditoriju, 6417 St. Clair Avenue krasen božični program z igro "Vrabcji", v dveh dejanjih, spisal Joseph Ribičič, petjem, deklamacijami in drugim varietnim programom, pod režijo učiteljice Mrs. Antoinette Simičič.

Po programu nastopi kot običajno tudi letos Miklavž, ki bo razdelil darove naslovljenecem, mladim in starim. Zato se apelira na vse, ki želijo koga obdarovati potom Miklavža v Slov. Nar. Domu, da prinesejo zavoje pravočasno v urad tajnika S. N. Doma, 6409 St. Clair Ave. Miklavž bo z veseljem razdelil vse dostavljene darove naslovljenecem.

To je običajna letna božičnica, od katere je šola doberšen del odvisna. Ima dvojen namen in sicer, da okrepi blagajno Slovenske Šole SND in pa da učenci pokažejo javnosti, da so se nekaj naučili, kar bo njim in nam prav prišlo v bodočnosti.

Slovenska šola je temelj vsemu slovenskemu gibanju tukaj. Ako ne bomo negovali šole in vzgojili naraščajo, ki bo znal naš jezik, bomo mnogo prej izgubili, kot pa če imamo vsaj nekaj izvežbane mladine med seboj, ki bo za nami prevzela društvene urade, vodila naše Narodne domove in druge ustanove. Zato je zelo važno, da z vse resnostjo negujemo Slovensko šolo SND in ji pridobimo več učencev, čimveč mogoče, tembolje za vse.

Pouk se vrši vsako soboto in sicer popoldne od 10 do 12 in popoldne od 1 do 3 v štev. 2 dvorani, vhod na 6417 St. Clair Avenue. Oba razreda poučuje Mrs. Antoinette Simičič.

V imenu Slovenske šole SND in naše mladine, Vas vse vljude vabimo na božično predstavo. Obenem pa se želimo zahvaliti društvu, ki so jim bila poslana vstopnice, ki so se tako lepo potrudili in razprodali večinoma vse dostavljene listke. Prav lepa Vam hvala za Vašo naklonjenost. Ostajem za Slovensko šolo SND, Vaš —

Erazem Gorshe, tajnik.

Kupite en "extra" Victory Bond ta teden!

POKOJNI FANY FIRNAT V SPOMIN

(Nadaljevanje z 3. strani)

Fany Firnat priljubljena, nam je priča 4 dnevna procesija rojakov, znancev in prijateljev, ki se je pomikala ob njeni krsti. Prav vsak je napravil poklon ob mrtvem truplu pokojnice. Nekateri so celo v daljših molitvah klečali, kakor pri altarčku ob njeni krsti, in v molitvah želeli večni pokoj in mir njeni blagi duši.

Na večer pred pogrebom, je tudi nastopilo moško pevsko društvo "Slovan", ki je zapelo posmrtnico podporni članici tega pevskega zbora. Za tem ganljivim prizorom, so bile skupne molitve prijateljic in znank, katere so bile nekako slovo pred dnevom 10. decembra, ko je lopata črne ameriške prsti pokrila ostanke pokojnice za vedno.

Ko bi pokojna tovarišica Fany videla, date spomine na njo obujam pozno bimi rekla: "O Ti p . . . , še le sedaj se spomniš na mene!" Ko bi ji pa povedal, da imam prijatelja, ki mi ravno tako toži kakor mi je tožila ona v taboru, in da moram doprinese tudi do njega svoje človekoljubne dolžnosti bi mi odvrnila: "No ja, saj vem, da bi vsem rad vstregel; ognri si kaj, da se neboš prehladil, je že pozno v jeseni in vetrovi so strupeni!"

V takem primeru bi ji re-

New York

BUSINESS OPPORTUNITIES

Candy & Luncheonette

IZVRSTNO OKROŽJE

VIŠJE ŠOLSKI BUS IN TROLLEY

ODJEMALCI

MORAM ŽRTVOVATI ŽMERNO

Pokličite LE 4-9467

29 East 104th St. N. Y. C.

HELP WANTED ::

ŽENSKA

V pomoč pri hišnim delu, rajši imamo, da spi notri. Lepa soba. To je prijazen dom. Dobra prilika za čisto, angleško govorečo žensko. Vprašajte takoj.

Pokličite SH 5-5115

(246-248)

HIŠNA DELAVKA

SPI NOTRI DORRA PLAČA

DOBRA SLUŽBA ZA SNAŽNO

ČISTO ŽENSKO

POKLIČITE TAKOJ

NAVARRE 8-6169

(246-252)

HIŠINJA

Lahko kuhanje popoldne do večerje.

Olikan dom, prijetne razmere.

Dobra plača.

3025 SEDGEWOOD AVE., BRONX

blizu 231. ulice

Vprašajte takoj KI 3-0506

(246-252)

MENDER

on Infants & Childrens Sweaters

STEADY WORK—GOOD PAY

Pleasant Working Conditions

ELITE FASHION KNIT

250 MOORE ST., BKLYN., N. Y.

BMT Subway 14th St. Line to

Morgan Ave Station

(246-252)

HOUSEWORKER

ALSO TO DO PLAIN COOKING

2 adults: 1 boy 13 years old;

Sleep in: own room and bath;

Good salary; Pleasant surroundings

MRS. HERSKOWITZ — WA 3-0511

(242-248)

HELP WANTED ::

MOŠKO DELO

BAKERS

BENCH HANDS

APPRENTICES

MODERN SHOP

GOOD PAY PERMANENT

Apply: GNOME BAKERS

320 E. 65th ST., N. Y. C.

(246-248)

CARPENTER

EXPERIENCED

IN SETTING UP JIGS AND

TAKING CHARGE OF PRODUCTION

Good pay; Steady job; Excellent opportunity for the right man.

CALL: MR. SAWYER

EV 9-9663

(246-252)

PORTER

FOR CLEANING BUILDING

Good pay; Steady job; Congenial surroundings

PERFECT UPHOLSTERY CO., INC.

54 BOND ST., N. Y. C.

Corner Bowery and Second St.

(246-252)

Vseslovanska proslava

zmage v San Franciscu, Calif.

San Francisco, Calif.—Vse

Slovanski Svet v San Francisco

prireja v ponedeljek dne 31.

decembra 1945. "Silvestrovo

Večer" veliko proslavo zmage

in Ball v Civic Auditoriumu.

Pričetek ob 8 uri zvečer.

Pokrovitelji te proslave so

Hon. Earl Warren, governor,

Hon. Robert W. Kenny Attorney

General in mnogod rugih

odličnih državljanov Kalifornije.

Na programu bo nastopila

znana operna pevka Mme.

Rudolphine Radil, ruski bal-

layka orkester, tamb. zbor, hr-

vaško kolo plesalke, češke na-

rodne plesalke, in veliko drugih

točk. Orkester od 30 članov bo

igral za ples, Mr. J. Cizkovsky,

upravitelj. Programom bo u-

pravljaj popularni Radio ko-

mentator, Mr. Sidney Roger.

Govorniki bodo, Mr. Jerome

Politzer, U. S. Treasury Dept.

Mr. V. Vavilov, gen. konzul U.

S. S. R., Mr. Bohus Beneš, gen.

konzul Čehoslovaške in Dr. P.

P. Marinović, Jugoslovian iz

Watsonville.

Prebitek od te prireditve je

namenjen v vojni postradalim

narodom Rusije, Jugoslavije in

čehoslovaške. Na proslavi se

bodo prodajali Victory Bonds.

Ker bo to zadnji dan za pro-

dajo teh bondov, naznanjamo

vsem tistim, kateri želijo ku-

piti Victory Bond, da ga kupi-

jo na tej proslavi.

Južni Slovani v San Francisco in okolice, pridite na to proslavo, da v lepi zabavi in ugodnem društvu naših bratov Rusov in Čehov odpravimo stalo in pričakamo novo leto.

Matt Spoler, za Publ. Odbor.

DELAVKE IŠČEJO

STENOGRAPHER

TYPIST

EXPERIENCED OR CAPABLE

INDUSTRIOUS BEGINNER

GOOD OPPORTUNITY

BU 8-7191

(245-251)

FINGER WEAVER

MANICURIST

ALL AROUND

OPERATOR

MUST BE EXPERIENCED

STEADY JOB

\$40 — \$45

PLUS COMMISSION

5 DAY WEEK

Apply

CHARM BEAUTY SALON

1044 OGDEN AVE., (corner 105th St.)

BRONX, N. Y. — JEROME 8-3140

(245-251)

GIRLS

WOMEN

OPERATORS

on SINGER MACHINE for

COATS and SUITS

STEADY WORK

CLAIRE COAT CO.

6 VARET ST., BROOKLYN

(241-247)

WOMAN

WHO WANTS GOOD HOME

Care for 2 children for working

mother. — NO HEAVY LAUNDRY.

Sunday off. Good salary. Sleep in.

Must be steady and reliable. Referen-

ces. — PL 5-3326 or call for inter-

view at 20 E. 49th St., N. Y. C., c.

of Friedman Art Store.

(242-248)

HELP WANTED ::

Help Wanted (Male)

CABINET MAKERS or

PATTERN MAKERS

EXPERIENCED ON

WOODWORK PRODUCTS

Light work; Steady job; Good pay

47-05 FIFTH STREET

LONG ISLAND CITY, N. Y.

ST 4-7851

(244-250)

STRONG MAN

EXPERIENCED ON FEATHERS & HAIR

To Work on Machines

Good pay. — Steady job. — Good

Working Conditions

FANTI EXPORT & IMPORT CORP.

573 Sackett St., Brooklyn, N. Y.

TR 5-4006

(245-251)

DIEMAKER

ON SMALL DIES

\$1.85 OR MORE PER HOUR

DEPENDENT ON ABILITY

Steady work — Plenty overtime

JACORY BENDER

161 SIXTH AVE., N. Y. C.

CA 6-2730

(241-247)

Blacksmith, Spring Fitter

First-Floor Man

EXPERIENCED

Highest Wages — Steady Position

B & S AUTO SPRINGS

DA 9-6159; or DA 9-5687 after 6 PM

(243-249)

DIEMAKER

ON

STEEL RULE CLICKER

AND PRINTING DIES

High Salary; Steady Position

A. B. C. DIES

742 Sixth Ave., (off 24th & 25th Sts.)

N. Y. C. — CH 2-0713

(243-249)

HELP WANTED (MALE)

New Jersey

LABORERS

WANTED

FOR SLAUGHTER HOUSE

STEADY WORK

Apply FOOD FAIR STORES

Meat Packing Division

406 ALLEN ST., ELIZABETH, N. J.

(246-252)

(MALE & FEMALE HELP WANTED)

New Jersey